

UPPSALA
UNIVERSITET

SPRÅKFAK 2018/13

Modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022

Språkvetenskapliga fakulteten

Fastställd av Språkvetenskapliga fakultetsnämnden 2018-03-08

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
1.1	Tidsplan, ansvar och stöd	3
1.2	Utvärderingsenheter	4
2	Årlig uppföljning av utbildningens kvalitet	4
2.1.1	Kvalitetsrapport – underlag och innehåll	4
3	Utbildningsutvärdering vart sjätte år	5
3.1.1	Utvärderingsaspekter	6
3.2	Självvärdering och extern granskning	6
3.2.1	Självvärderingen	6
3.2.2	Bilagor till självvärderingen	7
3.2.3	Extern granskning	7
3.2.4	Bedömrapport	8
3.3	Utvärderingsrapport	8
3.4	Åtgärder för att utveckla utbildningen	8

1 Bakgrund

Från och med 2017 åligger det svenska lärosäten att själva bedriva den kvalitetssäkrande utbildningsutvärdering som tidigare bedrevs av Universitetskanslerämbetet (UKÄ).

Rektor beslutade 2016-10-25 (UFV 2015/475) att fastställa riktlinjer för Uppsala universitets utbildningsutvärderingsmodell. I beslutet ges samtliga områdesnämnder/fakultetsnämnder i uppdrag att utveckla områdets/fakultetens former för systematisk kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning ur ett helhetsperspektiv, inbegripet årlig uppföljning och utbildningsutvärderingar. I rektors uppdrag till områdes- och fakultetsnämnderna ingår vidare att genomföra en fullständig sexårscykel av utbildningsutvärderingar 2017-2022.

Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar:

- är decentraliserad och bygger på det löpande kvalitetsarbetet,
- utgår från ett forskande förhållningssätt till utvärdering där extern kritisk granskning och kollegiala arbetsformer är en självklarhet,
- är kvalitetsdrivande och innefattar student/doktorandmedverkan,
- är skarp, dvs. förmår identifiera och åtgärda brister och
- är så enkel och kostnadseffektiv som möjligt.

Detta dokument redovisar Språkvetenskapliga fakultetens former och rutiner för årlig uppföljning av utbildningar på alla utbildningsnivåer samt för de utbildningsutvärderingar som kommer att genomföras av utbildning på grundnivå och på avancerad nivå under 2020. Under 2021 kommer utbildningar på forskarnivå utvärderas utifrån [UKÄ:s reviderade Vägledning för utbildningsutvärdering på forskarnivå](#).

Modellen följer universitetets [Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar \(UFV 2015/475\)](#) samt [Råd och tips vid planering och genomförande av utbildningsutvärderingar \(UFV 2015/475\)](#).

Språkvetenskapliga fakultetens modell ska integreras med annan verksamhetsplanering, uppföljning och årsredovisning. I det ingår att försöka samordna kvalitetsarbetet med olika handlingsplaner och program på universitetsnivå och med fakultetens verksamhetsplan.

Föreliggande modell för Språkvetenskapliga fakultetens årliga uppföljning av utbildningar på samtliga nivåer 2017-2022 samt utvärdering av utbildningar på grundnivå och på avancerad nivå 2019 har fastställts av fakultetsnämnden efter förslag från nämndens utbildningskommitté.

1.1 Tidsplan, ansvar och stöd

Under våren 2016 avslutade UKÄ en pilotomgång för utvärderingar av utbildning på forskarnivå, där engelska var det forskarutbildningsämne som utvärderades vid Uppsala universitet. Under 2017 genomförde ämnet kinesiska en utvärdering inom ramen för Uppsala universitets pilotutvärderingar av utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Fakultetens ämnen uppvisar en stor variation när det gäller antalet lärare, studenter och förkunskapskrav. Likväl är ett antal aspekter av en utvärdering gemensamma för samtliga ämnen och en samordning mellan fakultetens institutioner är därför önskvärd.

Fakultetens prefekter är ansvariga, såväl för att den årliga uppföljningen genomförs som för att utbildningsutvärderingen genomförs i alla sina delar och i enlighet med UU:s riktlinjer och Språkvetenskapliga fakultetsnämndens beslutade modell.

Under uppföljning och utvärdering ska områdeskansliet utgöra ett stöd och bidra till erfarenhets- och kunskapsutbyte över fakultets- och områdesgränser. Det universitetsgemensamma stödet omfattar kunskapsstöd vid utformning och uppföljning (inbegripet skriftliga rekommendationer), genomförande av studentbarometer och årlig konferens samt sammanställning av kvalitetsrapport.

Samtliga utbildningar på grundnivå och avancerad nivå, med undantag av kinesiska, utvärderas under 2020. Samtliga utbildningar på forskarnivå, med undantag av engelska, utvärderas under 2021.

1.2 Utvärderingsenheter

Enligt UU:s riktlinjer väljer fakultetsnämnderna själva hur utbildningarna grupperas i utvärderingsenheter. För en ändamålsenlig utvärderingsenhet krävs att den/de utbildningar som ingår kan bedömas av samma grupp externa kollegor.

Språkvetenskapliga fakultetsnämnden väljer att som grundprincip använda *huvudområde* som utvärderingsenhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. I de särskilda fall, då utbildningsgången för studenter på fristående kurs skiljer sig väsentligt från utbildningsgången inom program, kan justeringar av utvärderingsenheten behöva göras. Kurser som inte tillhör ett huvudområde utvärderas efter ämnestillhörighet. För utbildning på forskarnivå utgör *forskarutbildningsämnet* utvärderingsenhet.

2 Årlig uppföljning av utbildningens kvalitet

I enlighet med Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015/475) ska fakultetens institutioner årligen sammanställa en kvalitetsrapport med nyckeltal och kvalitetsinsatser inom utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Rapporten ska presenteras för fakultetsnämnden. Analysen ska tydliggöra institutionernas ordinarie kvalitetsarbete. Från och med det andra året utgör föregående års kvalitetsrapport utgångspunkt för kommentarer och förslag till förändringar och förbättringar. Studenter/doktorander ska delta i arbetet.

2.1 Kvalitetsrapport – underlag och innehåll

Kvalitetsrapporten ska vara formaliserad och innehålla samma underlag varje år för att underlätta jämförelser. Följande material föreslås ingå i rapporten:

Institutionerna ska redovisa:

- kursrapporter: genomgång, uppföljning (kursvärderingar kan begäras in), HF kap 1 § 14,
- aktiviteter: lärardagar, workshops och projekt,
- betydelsefulla förändringar och åtgärder.

Efter särskilda anvisningar ska institutionerna även redovisa lärartid och pedagogiskt upplägg för ett mindre antal kurser.

Den årliga rapporten ska även innehålla följande uppgifter som sammanställs av kansliet:

- befintlig lärarkompetens: antal lektorer och professorer, könsfördelning, kompetens/ämne, pedagogisk fortbildning och excellenta lärare,
- förändringar bland lärare, pensionsavgångar, nyanställningar, kompetens i relation till kompetensförsörjningsplan,
- nyckeltal studenter: antagningstal, antal studenter och genomströmning,
- antal examina,
- organisation: beslutsstruktur och ansvar.

3 Utbildningsutvärdering vart sjätte år

Utbildningsutvärderingen vid Språkvetenskapliga fakulteten genomförs i tre faser:

- Självvärdering och extern granskning,
- åtgärder för att utveckla utbildningen,
- uppföljning för att utvärdera om åtgärderna ha haft önskad effekt.

Uppsala universitets utbildningsutvärderingar ska främst vara kvalitetsdrivande. Enligt universitetets riktlinjer ska utbildningsutvärderingarna:

- utformas så att den genererar den kunskap som krävs för att säkerställa och utveckla kvaliteten för aktuell utbildning,
- omfatta en helhetsbedömning av utbildningens kvalitet - dess styrkor, svagheter och utvecklingsområden,
- innefatta extern granskning av minst två kollegor från ett eller flera lärosäten, såväl som av minst en kollega från annan fakultet/vetenskapsområde inom Uppsala universitet, enligt vedertagna principer för *peer review*,
- innebära att såväl berörda lärare som studenter/doktorander medverkar i planering, genomförande och uppföljning av utvärderingen,
- innehålla en självvärdering och relevanta underlag som grund för bedömningen
- resultera i ett sammanfattande bedömarutlåtande om utbildningens styrkor, svagheter/utvecklingsområden samt rekommendationer
- resultera i en kort utvärderingsrapport där utbildningsansvariga sammanfattar de viktigaste slutsatserna utifrån självvärdering och bedömarutlåtande och redovisar planerade åtgärder/utvecklingsinsatser, även utvärderingens metod och uppläggning anges.

I UU:s *Råd och tips* [...] ges värdefullt stöd i de olika delarna av utvärderingsarbetet. I nämnda dokument rekommenderas följande struktur:

Självvärdering

- Självvärdering och underlag till bedömarna
- Platsbesök och eventuella andra möten med bedömarna

Bedömarutlåtande

- Preliminärt bedömarutlåtande för korrigerande av eventuella sakfel
- Sammanfattande bedömarutlåtande om styrkor, svagheter och utvecklingsområden samt rekommendationer

Kort utvärderingsrapport från utbildningsansvariga

- Utvärderingens metod och uppläggning
- De viktigaste slutsatserna mot bakgrund av självvärderingen och bedömarutlåtandet
- Planerade åtgärder och utvecklingsinsatser
- Nämndens slutsats

Publicering

- Sammanfattande bedömarutlåtande om styrkor, svagheter och utvecklingsområden samt rekommendationer

3.1 Utvärderingsaspekter

Enligt universitetets riktlinjer ska utvärderingen ske utifrån krav som anges i högskolelag (1992:1434) och högskoleförordning (1993:100) (examensordningen) och med beaktande av europeiska principer för kvalitetssäkring (ESG), mål och strategier för Uppsala universitet och utbildningsspecifika styrdokument. Enligt Uppsala universitetets riktlinjer ska varje utbildningsutvärdering täcka följande aspekter:

- A) Av särskild vikt för utbildningarnas kvalitet:
- att utbildningarna når målen i högskolelagen och högskoleförordningen (examensordningen) och utbildningsspecifika mål, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten,
  - att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet,
  - att undervisningen sätter studenters lärande i centrum,
  - att målen examineras på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt och att progression säkerställs,
  - att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt att lärarkapaciteten är tillräcklig.
- B) Utöver detta ska självvärderingar även visa:
- att internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas,
  - att jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen,
  - att utbildningen svarar mot individens och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv,
  - att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen,
  - att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger och
  - att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs.

3.2 Självvärdering och extern granskning

Enligt universitetets riktlinjer ska utbildningsansvariga¹, lärare och studenter genomföra en självvärdering, dvs. en analys av utbildningen ur ett helhetsperspektiv med ledning av på förhand formulerade utvärderingsfrågor.

Enligt riktlinjerna ska varje utbildningsutvärdering också innefatta extern granskning av minst två kollegor från ett eller flera lärosäten, såväl som av minst en kollega från annan fakultet/annat vetenskapsområde inom Uppsala universitet.

3.2.1 Självvärderingen

I [UU:s Råd och tips \[...\]](#) finns idéer kring hur man involverar berörda i utvärderingsarbetet. Övergripande utvärderingsfrågor att utgå ifrån vid självvärderingen är hämtade från samma dokument (s. 18-19):

- Vilken kvalitet håller utbildningen sammantaget? Hur står sig utbildningen nationellt respektive internationellt?
- Vilka är dess starka respektive svaga sidor? Vilka är de främsta utmaningarna och utvecklingsbehoven inför framtiden? Hur kan utbildningen bli ännu bättre?

---

¹ Med utbildningsansvariga avses prefekter, studierektorer, programansvariga och handledare.

- Hur bedrivs kvalitetsarbetet inom utbildningen? Vilka formella och informella rutiner finns i utbildningsmiljön och hur kan dessa vidareutvecklas?

Därutöver kan många av de mål som formuleras i Uppsala universitets pedagogiska program omformuleras till frågor att besvara inom ramen för en utbildningsutvärdering.

3.2.2 Bilagor till självvärderingen

De underlag som det hänvisas till i självvärderingen ska biläggas. Utöver dessa ska bedömarpanelen ha tillgång till följande:

Underlag som sammanställs av kansliet:

- riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015/475),
- relevanta mål i högskoleförordningen (examensordningen),
- KoF17-rapporten.

Underlag som institutionen sammanställer

- utbildningsplaner och kursplaner för berörda utbildningar,
- studiehandledningar,
- ett urval examinationsuppgifter och
- ett urval av självständiga arbeten.

Därutöver kan andra för utvärderingsfrågorna relevanta underlag biläggas.

Från årliga uppföljningar:

- kursrapporter (kursvärderingar kan komma att begäras in),
- lärar- och handledarkompetens,
- kompetensutveckling,
- nyckeltal som antagningssiffror, helårsprestationer, söktryck, genomströmning, avhopp mm. som underlag för analys av t ex genomströmning, jämställdhet, söktryck, studentgruppens karakteristika mm.

Ytterligare underlag

- intervjuer med lärare och studenter enskilt eller i grupper (aktiva studenter i olika faser av utbildningen och alumner),
- andra genomförda undersökningar (nybörjarenkäter, terminsvärderingar, programutvärderingar, tematiska utvärderingar, alumnstudier samt studentbarometrar eller andra studentundersökningar),
- dokumentation om hur enheten arbetar med tekniska lösningar, exempelvis Studentportalen, i sin undervisning.

3.3 Extern granskning

I Språkvetenskapliga fakultetsnämnden modell består bedömarpanelen av kollegor från andra lärosäten och från andra fakulteter vid Uppsala universitet som kritiskt granskar utbildningarna under ett fysiskt platsbesök.

De externa bedömarna utses av fakultetsnämnden på förslag från relevanta institutioner vid andra lärosäten i Norden. De externa granskarna ska sammantaget ha så bred och djup kompetens att de kan bedöma samtliga aspekter som ingår i granskningen.

3.3.1 Bedömarrapport

Ett sammanfattande utlåtande från bedömarna ska innehålla uppgifter om vilka bedömarna är, metoden och när utvärderingen gjordes. De aspekter som varje utbildningsutvärdering ska täcka bör återspeglas i bedömningen och utlåtandet ska beskriva utbildningens styrkor, svagheter och utvecklingsområden samt rekommendera möjliga förbättringsåtgärder.

Bedömarna ska skicka en preliminär bedömarrapport till utbildningsansvarig för att ge utvärderingsenheten möjlighet att korrigera eventuella sakfel.

Råd om bedömarrapporten samt ett exempel på hur ett sammanfattande bedömarutlåtande skulle kunna utformas finns i [UU:S Råd och tips \[...\]](#).

3.4 Utvärderingsrapport

Utbildningsansvariga vid respektive utvärderingsenhet ska skriva en utvärderingsrapport som ska fastställas av fakultetsnämnden.

Arbetsgång:

1. Utvärderingsenheten skriver en utvärderingsrapport och bifogar bedömarutlåtandet. Rapporten ska i korthet sammanfatta:
  - utvärderingens metod och uppläggning,
  - de viktigaste slutsatserna mot bakgrund av självvärderingen och bedömarutlåtandet,
  - planerade åtgärder/utvecklingsinsatser med en ungefärlig tidsplan.
2. Rapporten skickas till fakultetsnämndens utbildningskommitté som kommenterar och kompletterar rapporten.
3. Utbildningskommittén rapporterar sina kommentarer till fakultetsnämnden som bedömer:
  - om utvärderingen har genomförts enligt riktlinjerna,
  - om slutsatserna är rimliga,
  - om eventuella prioriteringar är relevanta,
  - om åtgärderna är rimliga och kan genomföras inom stipulerad tid.
4. Utbildningskommittén slutsatser bifogas rapporten tillsammans med nämndbeslut om fastställande.

Utvärderingsrapporten kommer att diarieföras och göras tillgänglig internt. Det sammanfattande bedömarutlåtandet kommer även att publiceras på universitetets externa webb, tillsammans med eventuella åtgärder som fakulteten planerar, i enlighet med de centrala riktlinjerna. Detta görs för att uppfylla kravet på transparens och öppenhet. Man kommer även på central nivå att sammanställa en universitetsövergripande kvalitetsrapport utifrån de genomförda utbildningsutvärderingarna och den årliga konferensen. Denna rapport syftar till att ”goda exempel och andra erfarenheter sprids inom universitetet samt ge en överblick av kvaliteten i det samlade utbildningsutbudet och därigenom bidra till väl underbyggda universitetsövergripande beslut. När UKÄ utvärderar Uppsala universitets kvalitetssäkringssystem kommer kvalitetsrapporten också att utgöra ett underlag.”

3.5 Åtgärder för att utveckla utbildningen

Av utvärderingsrapporten ska det tydligt framgå vilka eventuella åtgärder som kommer att vidtas, förväntade effekter samt en ungefärlig tidsplan för genomförandet.

Om utvärderingarna påvisar brister inom en utbildning är det fakultetsnämndens ansvar att besluta om nödvändiga och tillräckliga åtgärder.

Prefekten ansvarar för att de åtgärder som nämnden beslutat genomförs.